

ИВАН ВАЗОВ
ЗИХРА
ЛИРИКО-РОМАНТИЧЕСКА
ПОЕМА

chitanka.info

Je t'adore, ange, et t'aime, femme!
V. Hugo

*Към вас ще се завърна аз,
балкани мили, красни,
душата ми лети без свят
към небеса ви ясни.*

*Пространства, пропасти, гори
изчезнуват пред мене
и нов се хоризонт откри
на моето стремление.*

*Хвърча, треперя като лист
и с пламък във сърцето
аз дишам въздуха ви чист
и плувам ви в небето*

*и виждам тия планини
и хладната долина,
блеснала в цвят, в зеленини,
кат пролетна градина.*

*Де бистрата Бързия лей
вълните си прохладни
между гори, де славей пей,
между скали грамадни,*

*там, дето спомени свети
за мен сега живеят
и толкоз радости, мечти
умрели в гроб немеят,*

долино мила, тихи край!
Цъфти, блести, пленявай!
Със хубости света омай
и с мирис упоявай!

Гората завет ти държи,
зефирът те милува,
Бързия сладостно тъжи
и детски се вълнува...

А птички весело цвъртят
по горските рътлини,
девойки млади ги дружат,
кат ходят за малини —

природа чудна те краси,
долино миркзлива,
но ти да можеше да си
сто пъти по-красива,

но твоите кичести хълми
да бяха оц по-красни
и твоите гиздави моми
да бяха оц по-страстни,

малините ти — с по-жив шар,
небето по-богато
и твоят мрамор — рядък дар —
да беше чисто злато,

и твоите птици и зори
по-весели и будни,
и твоите шумести гори
по-тайнствени и чудни,

аз пак не бих мислил за теб

не щял бих да те помня,
долино, рай прекрасен, леп,
долино сърцеломна,

ако верига страшна днес
не свързваше сърце ми
за всякой камък, дол и лес,
за всички ъгли неми;

ако не беше всякой кът
със спомени заселен,
де демон тай се, като смърт,
с мен вечно неразделен...

Ах, много зли дни преживях
и удари изпатих.
Какви беди не претърпях,
посрещнах и изпратих!

От болки, скърби не оста
в душа ми диря явна
и язви зли от клевета
зараснаха отдавна.

Любих, мразих и пак любих,
и изново забравих,
на смъртни врагове простих,
приятели оставих.

Забравих радост и тъга,
и бъдеще, и слава:
едничък спомен досега
не мога да забравя!

Ах, само оня образ жив
ме дири и преследва
и аз го любя послушлив,

и той ми заповедва,

*и маха ми, и ме зове
там в мирната уся,
и буди в тия часове
фантазията моя.*

*Хвърча с умът, хвърча с духът
като във сън вихровен,
да посетя пак оня кът
коварен и чаровен,*

*да помечтая още час,
замислен под небето,
да видя гроба, дето аз
зарових си сърцето.*

** * **

*Какви са тия съсипни,
порутени и вети,
от прежните минали дни
безименни скелети?*

*Каква е сграда тук била,
какви постройки красни,
преди да станат те легла
на гадове опасни?*

*Виж, разрушение и сън...
Тук жалост те напада.
Див бурен вътре и отвън
прегръща таз ограда...*

*Треви и храсти в мир цъфтят
над цимента изронен.*

*Пустошът и смъртта царят,
живота е изгонен.*

*Но що било е тук напреж?
Какво е тук ставало?
Преди да рукне тоз градеж,
какво е тук живяло?*

** * **

*Блудящий на поета дух
обича да се скита
във всякой край и ъгъл глух,
да гледа и да пита.*

*Не се бои да полети
назад във вековете,
та някой образи, мечти
да схване, да усети.*

*Във ада слиза бежешком,
до облаците тича,
над бъдещето крадешком
той трепетно наднича.*

*Разсъдък, нрави и закон
полета му не спират.
Невидимо се носи он
на бляновете в мирът;*

*През зидове дебели
той промушва се и лезе,
и в тихий на Зихра покой
не се бои да влезе.*

Прекрасна, млада е Зихра,

прекрасна безпорочно,
Селим най-красното избра
растение възточно.

От Гюрджистан ли му е дар —
робиня тъмноока?
В очите ѝ гори пожар
и свети страст дълбока.

В уста ѝ розови блещят
низ маргари чудесни,
с усмивката си те зовят
целувките небесни.

Лице ѝ диша страст и лен,
и райски пожеланья,
въздуха цял е напоен
с любов, благоуханья.

Коса блестяща, кат венец,
е свита на чело ѝ,
покривка тънка, кат димец,
издава ни тело ѝ

и негов прелестний размер,
и кожа бяла, гладка,
и шия снежна, кат мермер,
и като захар сладка.

Не пази никой плат ревнив
трептящи гърди мощни
и взорът плъзга се щастлив
по формите ѝ разкошни.

Мечтателна е сега тя,
и полугола, влажна:
едва одеве излетя

из банята домашна.

*Селим, Селим! От кой ли край
таз хурия доведе?
Отрано оц небесен рай
тук долу ти наследи!*

*За теб, за твоите са мечти
тез гърди, очи, устни,
съкровища от красоти
цветущи, безизкусни.*

*Селим! Прекрасна е Зихра,
пленителна робинка,
тя румена е кат зора
и мила кат богинка.*

*Ти имаш го, Селиме мой,
туй щастие крилато;
ти кичиш нейния покой
с елмази, свила, злато.*

*Виж как се е простряла тя
във ангелска небрежност!
Дори и малките цветя
я гледат в тиха нежност.*

*В кафеза славеят, и той
минутно се разсея —
мечти, желаня, цял рой
валят сè окол нея.*

*Но що си толкова жесток
към твойта хубавица?
Светът е ясен и широк,
а тя живеи в тъмница!*

Ти я ревниво обсади
със зидове, кат в клетка,
на порти ключове гуди,
на прозорци — решетка.

Тя птичка е и гладна ош
за въздух и за воля —
ти трябва да си много лош,
та мъчиш я в неволя.

Ревнив си ти, Селим, ревнив,
а ревността е страшна:
за щастъето е яд горчив
и мъка е всегдашна;

тя смеси в радостта пелин,
като стрела докача,
мъгла е в небосвода син,
що слънцето помрача.

А хубава е пък Зихра.
Под цяло сине нёбе
ти най-прекрасната избра —
съгласен съм със тебе.

Сърцето женско е вода,
от всяк ветрец се клати.
За обич, мъка, за беда
аллах жената прати.

Селим, тиран си в твоя двор,
Зихра ти е робиня!
Ти криеш я от людски взор
и пазиш кат светиня.

Да криеш божий дар е срам!
Но любовта е права:

*на твоят място и аз сам
тъй също щях да правя.*

** * **

*Отнесен в миналите дни
в мечти вълшебни, сладки,
духът ми се поотстрани
от тез стени, остатки.*

*Съдбата тук ужасни дни —
огън и меч изпрати;
войната бърже причини
и гибел, и преврати.*

*Рухнаха градове във прах,
конаци, кули здрави,
кръвта се ля, народа в страх
огнища си остави.*

*Настана бяг. Селим умря.
И мраморната баня
падна и чучурът запря,
и песни, и играня...*

*Веч топла струя не тече
в тез бурени сгъстени
и люто слънцето пече
над плочите сломени.*

*Там дете някога смехът
и песните ехтели
и на дайрето под шумът
алайките трептели*

и в нежни, кършени игри

*и в пози сладострастни
кръвта правили да гори
и разума да гасне,*

*днес буренът един облича
заглъхлий пущинак
и гущер се зелен припича
по жежский каменак.*

*И тез стени, що смърт срутї,
веч никого не чудят,
и само тайнствени мечти
в поета тихо будят.*

** * **

*Душа прекрасна, де си ти?
Де скиташ се, де венеш?
Една въздишка ми прати
да чуя как ти стенеш!*

*Аз искам, ах, да разбера
какъв е твоя жребий...
Кога ръцете си простра,
да знам, че са към тебе;*

*да знам, че някъде живееш,
и мислиш, и мечтаеш,
че, може би, и ти милейш,
и като мен страдаеш:*

*че с мен и други на светът
дели едно мъчение,
да вярвам аз, че някой път
ти мислиш и за мене.*

Викни, викни! Но моя зов
до тебе не отива.
Навсуе с толкоз жар, любов
сърцето ми прелива.

Душата ми е тайнствен храм,
от спомени населен,
и твоят лик богува там,
жесток и неразделен.

Желал бих аз пред тебе в прах
да падна, да се моля,
на мойта скръб, сълзи и страх
да дам тогава воля;

да ти разтворя, като с нож,
това сърце разбито,
за сладък балсам жадно йощ,
а с ядове напито.

Да те целувам упоен,
да те прегръщам страстно,
да искам прошка зарад мен,
създание нещастно!

Защото аз те не разбрах,
защото, без да зная,
бутнах кумира си във прах,
кат сън изгубих рая.

Защото бях в скръбта ти тих,
студен, неблагодарен,
защото жертва те сторих
на светский съд коварен.

Но де си ти? Ощ грейш ли там,
звезда възточна, бяла?

*Но ти зайдяла си, о знам,
за мен поне зайдяла!*
Пловдив, 1881

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.